

Nr 223

Av herr Nilsson, Ferdinand, m. fl., om avslag å Kungl. Maj:ts proposition nr 10, med förslag till förordning om investeringsavgift för vissa byggnadsarbeten, m. m.

(Lika lydande med motion nr 285 i Andra kammaren)

I proposition nr 10 innevarande riksdag framlägges förslag avseende begränsning av däri angivna slag av byggnadsarbeten. Med hänsyn till det ekonomiska läget framstår syftet med förslaget välmotiverat. Stor tveksamhet måste emellertid anmälas beträffande medlet att åstadkomma begränsningen.

Förslaget avser att beträffande byggnadsarbeten som igångsättes under tiden den 1 mars 1967—den 30 september 1968 skall en 25-procentig investeringsavgift erläggas till staten om arbetena avser:

bensinstation, reparationsverkstad för motorfordon, parkeringshus eller sådan parkeringsanläggning, som ej inrättas i anslutning till ny bostadsbebyggelse;

hus, som helt eller till huvudsaklig del inrymmer butiks-, kontors- eller banklokaler;

kommunal förvaltningsbyggnad, byggnad som helt eller till huvudsaklig del inrymmer kyrkliga eller andra samlingslokaler eller nöjeslokaler, sport-hall eller annan idrottsanläggning;

bostadshus, som är avsett uteslutande för fritidsändamål, när arbetet ingår i ett byggnadsföretag som omfattar mer än ett sådant hus eller när huset genom arbetet erhåller en bostadsyta överstigande 80 kvadratmeter.

Beträffande åtskilliga av de slags arbeten som ovan avses kan sägas att angelägenhetsgraden i många fall icke kan bedömas som särskilt hög och att ett uppskov till dess denna provisoriska beskattning upphört — ifall så skulle ske — icke skulle kunna anses omotiverat.

Propositionen åsyftar emellertid icke något totalstopp för alla enskilda fall inom de angivna kategorierna, och detta med all rätt. Visst finns det på många håll gott om bensinstationer och motorverkstäder, men på andra håll torde behovet i enskilda fall vara obestridligt. Visst har det på en del håll byggts banklokaler och varuhus i lyxklass utan att något egentligt behov av just så påkostad byggnation kan påvisas. Detta hindrar ju inte att på några orter behovet av banklokaler eller butiker är påtagligt. I dessa tider, då statsmakterna pressar på för att genomföra kommunsammanslag-

ningar och skapa kommunala centra och anslag i budgetförslaget upptagits för att befordra sådan utveckling, kan helt naturligt på vissa håll finnas ett uppenbart behov av nya kommunala förvaltningsbyggnader. Det kan inte vara rimligt att härför fördyra redan höga byggnadskostnader. På expanderande orter eller i de stora tätorternas nybebyggelser är likaledes behovet av samlingslokaler för religiösa och andra behov mångenstädes högaktuellt. Att oskäligt fördyra sådana byggnadsföretag, ofta möjliggjorda genom frivilliga gåvor och personliga uppoffringar, kan aldrig framstå som riktigt. Avgörande är att de fyller ett behov.

Propositionen räknar med olika möjligheter att gallra bland byggföretagen och har stannat vid den kanske sämsta och mest motbjudande — att låta dem som har pengar för att betala den oskäligt höga investeringsavgiften bygga, medan de som inte har pengar nog att köpa sig till byggrätt får vänta. Skälet synes ha varit lättvindigt nog — »en sådan avgift leder till mindre administrativ belastning», heter det. Så enkelt ur den administrativa bekvämlighetens synvinkel bör dock icke den granskningsfråga som det här gäller lösas. En generell investeringsavgift av rimlig höjd är en sak. Här har emellertid avgiftsprocenten uppenbarligen fått springa i höjden för att bromsa upp. »Antalet fall då avgiften kommer att erläggas blir få», sägs det. Statens behov att få in pengar spelar sålunda i detta sammanhang en mindre roll. Men de principiella betänkligheterna framstår så mycket starkare.

Här skulle kunna komma till åtskilliga byggen, som gott kan skjutas på framtiden, om ingen gallring sker. Det bör dock vara de sakliga synpunkterna och den mänskliga hänsynen som bör fälla utslaget, i den mån man skall släppa igenom en byggframställning av den art det här gäller. Vad som är rätt och skäligt bör få gälla i högre grad än överflöd av pengar. När människor själva kan klara sina byggen på rimligt sätt, bör inte därutöver i vårt demokratiska land »byggnadsrätt heta pengar».

Därför hemställes,

att riksdagen måtte dels avslå proposition nr 10, dels även i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om utfärdande av bestämmelser om erforderlig särskild granskning av tillståndsgivningen beträffande i propositionen avsedda byggföretag med beaktande av i motionen anförda synpunkter.

Stockholm den 23 januari 1967

Ferdinand Nilsson (cp) Ivan Swanström (cp) Nils-Eric Gustafsson (cp)

i Kungsängen